

Татарстан Республикасы ЗАКОНЫ

"Татарстан Республикасы Югары арбитраж суды турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү хакында

1 статья. "Татарстан Республикасы Югары арбитраж суды турында" 1992 елның 22 декабрдәге Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Югары Советы Жыйнагы, 1992 ел, № 11-12), түбәндәге редакциядә баян итеп, үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертүгә:

"Татарстан Республикасы Югары арбитраж суды турында
Татарстан Республикасы
ЗАКОНЫ

1 статья. Гомуми нигезләмәләр

Татарстан Республикасы Югары арбитраж суды (алга таба Югары арбитраж суд) Татарстан Республикасы Конституциясенң 152 статьясы нигезендә юридик затлар белән, юридик зат барлыкка китермичә генә эшкуарлык эшчәнлегенә белән шөгыйльләнүче гражданданнар арасындагы граждан, административ һәм башка хокукый мөнәсәбәтләрдән килеп чыгучы икътисади бәхәсләрне хәл иткәндә закон билгеләгән тәртиптә Татарстан Республикасында гадел хөкөмне башкаручы иң югары суд органы булып тора.

2 статья. Югары арбитраж суд турында законнар

Югары арбитраж суд эшчәнлеген оештыру, эшчәнлек тәртибе һәм аның компетенциясе элге Закон белән, шулай ук "Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары белән Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында эшләрне чикләү һәм үзара вәкаләтләр алмашу турында" Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының 1994 елның 15 февралендәге шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясенең арбитраж процессуаль законнары белән билгеләнә.

3 статья. Югары арбитраж судның бурычлары

Үз карамагындагы бәхәсләрне хәл иткәндә Югары арбитраж судның төп бурычлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

юридик затларның һәм гражданның эшкуарлык һәм башка икътисадый эшчәнлеге өлкәсендә бозылган яисә дөгъваланучы хокукларын һәм законлы мәнфәгатъләрен яклау;

эшкуарлык һәм башка төрле икътисадый эшчәнлек өлкәсендә законлылыкны ныгытуга һәм хокук бозуларны кисәтүгә ярдәм итү.

4 статья. Югары арбитраж суд эшчәнлегенең төп принциплары

Югары арбитраж суд эшчәнлеге законлылык принциплары, судьяларның бәйсезлеге, алыштыргысызлыгы һәм кагылгысызлыгы, аларның бары тик законга буйсынуы, оешмаларның һәм гражданның закон һәм суд алдында тигезлеге, якларның ярышуы һәм эшләрне карауның хәбәрдарлыгы нигезендә корыла.

5 статья. Югары арбитраж суд кабул иткән суд актларының мәжбүрилеге

Югары арбитраж судның закон кәченә кәргән суд актлары - карарлары, билгеләмәләре, карарлары барлык дәүләт органнары, жирле үзидәрә органнары, башка төрле органнар, оешмалар, урындагы затлар һәм гражданны өчен мәжбүри була.

6 статья. Югары арбитраж судның закон чыгару инициативасы хокукы

Югары арбитраж суд Татарстан Республикасы Конституциясе нигезендә Татарстан Республикасы Дәүләт Советында закон чыгару инициативасы хокукына ия.

7 статья. Югары арбитраж судны сайлау

Югары арбитраж суд судьяларның сайлап куелуы башлангычларында төзелә.

Югары арбитраж судның шәхси составы Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе тәкъдиме буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан сайлана.

Югары арбитраж суды Рәисе урынбасарлары һәм судьялары урыннарына кандидатларны сайлап алу Югары арбитраж судның квалификация коллегиясе бәяләмәсе нигезендә Югары арбитраж суд Рәисе тарафыннан башкарыла.

Судьялар урынына кандидатларны Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каравына чыгарганчы, алар Татарстан Республикасы Дәүләт Советының тиешле даими комиссияләре утырышларында алдан карала.

25 яшькә житкән, югары юридик белеме, юридик белгечлек буенча кимендә биш ел эш стажы булган, үзенә тап төшерерлек гамәлләр кылмаган, квалификация имтиханын биргән һәм судьяларның квалификация коллегиясе тәкъдимен алган Татарстан Республикасы гражданы Югары арбитраж суд судьясы итеп сайлана ала.

Югары арбитраж суд судьясының вәкаләтләре чоры чикләнми.

Югары арбитраж суд судьясының вәкаләтләре бары тик Югары арбитраж судның квалификация коллегиясе карары буенча гына туктатылырга мөмкин.

8 статья. Югары арбитраж судның составы

Югары арбитраж суд түбәндәге составта эшли:

Югары арбитраж судның Пленумы;

Югары арбитраж судның Президиумы;

граждан һәм башка хокукий мөнәсәбәтләрдән килеп чыгучы бәхәсләрне карау буенча суд коллегиясе;

административ хокук мөнәсәбәтләреннән килеп чыгучы бәхәсләрне карау буенча суд коллегиясе.

9 статья. Югары арбитраж судның вәкаләтләре

Югары арбитраж суд:

Россия Федерациясе Югары арбитраж суды компетенциясенә кертелгән эшләрдән гайре, Россия Федерациясендә арбитраж судлар карамагындагы барлык эшләрне беренче инстанциядә карый;

шушы судта беренче инстанциядә каралган эшләрне апелляция он инстанциядә кабат карый;

үзе элек кабул иткән һәм закон көченә кәргән суд актларын яңа ачылган сәбәпләр буенча яңадан карый;

үзе теләсә-кайсы инстанциядә карый торган эштә кулланылган яисә кулланылырга тиешле Татарстан Республикасы законның һәм башка төрле норматив актың конституциячеллеген тикшерү турындагы үтенече белән Татарстан Республикасының Конституция судына һәм Россия Федерациясенә Конституция судына мәрәжәгать итә;

суд гамәлиятен өйрәнә һәм гомумиләштерә;

законнарны һәм башка норматив-хокукий актларны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерли;

суд статистикасын анализлай.

10 статья. Югары арбитраж суды Пленумы

Югары арбитраж суд эшчәнлегенә иң мөһим мәсьәләләрен карау өчен Татарстан Республикасы Югары арбитраж суды Пленумы төзелә.

Югары арбитраж суд Пленумы:

Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендә тәкъдимнәр кертү мәсьәләсен хәл итә;

Татарстан Республикасы законнарының, башка норматив-хокукий актларының конституциячеллеген тикшерү турындагы үтенечләр белән Татарстан Республикасы Конституция судына мәрәжәгать итү хакындагы мәсьәләләрен хәл итә;

Югары арбитраж суд Рәисе тәкъдиме буенча Югары арбитраж суд судьялары арасыннан Пленум секретарен сайлый;

Югары арбитраж суд Рәисе тәкъдиме буенча Югары арбитраж суд Президиумына керүче судьяларны раслый;
суд гамәлияте мәсьәләләрен карый.

Югары арбитраж суд Пленумы Югары арбитраж суд Рәисе, аның урынбасарлары һәм Югары арбитраж суд судьялары составында эшли.

Югары арбитраж суд Пленумы Югары арбитраж суд Рәисе тарафыннан кирәк булган саен чакырыла.

Югары арбитраж суд Пленумы утырышларында Татарстан Республикасы Конституция суды Рәисе, Татарстан Республикасы Югары суды Рәисе, Татарстан Республикасы Прокуроры, Татарстан Республикасы юстиция министры, шулай ук Югары арбитраж суд Рәисе чакыруы буенча башка затлар да катнашырга мөмкин.

Югары арбитраж суд Пленумы, составының кимендә өчтән икесе катнашканда, мәсьәләләрне хәл итү хокукына ия була.

Югары арбитраж суд Пленумы карарлары ачык тавыш биреп, Пленумда катнашучы әгъзаларының гомуми саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителәләр.

Югары арбитраж суд Пленумы карарларына Югары арбитраж суд Рәисе һәм Пленум секретаре имза сала.

11 статья. Югары арбитраж суд Президиумы

Югары арбитраж суд Президиумы Югары арбитраж суд Рәисе, аның урынбасарлары, суд составлары рәисләре составында эшли. Югары арбитраж суд Пленумы карары белән аның составына Югары арбитраж суд судьялары да кертелергә мөмкин.

Югары арбитраж суд Президиумы Югары арбитраж суд Рәисе тарафыннан кирәк булган саен чакырыла.

Югары арбитраж суд Президиумы, әгъзаларының күпчелеге катнашканда, мәсьәләләрне хәл итү хокукына ия була.

Югары арбитраж суд Президиумы карарлары ачык тавыш биреп, Президиумда катнашучы әгъзаларының гомуми саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителәләр, һәм Югары арбитраж суд Рәисе аларга имза сала. Президиум әгъзалары тавыш бирүдән тыелып калырга тиеш түгел.

Югары арбитраж суды Президиумы:

Югары арбитраж суд Рәисе тәкъдиме буенча Югары арбитраж судның суд коллегияләре әгъзаларын һәм суд составларының рәис-ләрән раслый;

суд гамәлияте мәсьәләләрен карый;

Югары арбитраж суд эшен оештыруның, фәкать югары арбитраж суды Пленумы компетенциясенә карамаган, башка мәсьәләләрен карый.

12 статья. Югары арбитраж судның суд коллегияләре

Югары арбитраж судта граждан һәм башка төрле хокукый мөнәсәбәتلәрдән килеп чыгучы бәхәсләрне карау коллегиясе һәм административ-хокукый мөнәсәбәتلәрдән килеп чыгучы бәхәсләрне карау коллегиясе эшли, аларның составы Татарстан Республикасы Югары арбитраж суды Рәисе тәкъдиме буенча судьялар арасынан Татарстан Республикасы Югары арбитраж суды Президиумы тарафыннан раслана.

Суд коллегияләренә рәисләр - Югары арбитраж суд Рәисе урынбасарлары житәкчелек итә.

Югары арбитраж суд Рәисе кирәк чакта эшләрне карау өчен үз күрсәтмәсе буенча бер суд коллегиясе судьяларын икенче суд коллегиясе составына җәлеп итәргә хокуклы.

Суд коллегияләре Югары арбитраж суд карамагындагы барлык эшләрне беренче һәм апелляция инстанцияләрендә карый, суд гамәлиятен өйрәнә һәм гомумиләштерә, законнарны һәм башка норматив-хокукый актларны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерли, суд статистикасын анализлай.

13 статья. Югары арбитраж судның суд составы

Югары арбитраж судта тиешле суд коллегиясенә керүче судьялардан суд составлары төзелә.

Суд составларын Югары арбитраж суд Рәисе төзи.

Суд составына Югары арбитраж суд Президиумы тарафыннан расланучы рәис житәкчелек итә.

14 статья. Югары арбитраж суд Рәисе

Югары арбитраж судка Рәис җитәкчелек итә.

Югары арбитраж суд Рәисе судья булып тора һәм Россия Федерациясе Арбитраж процессуаль кодексында билгеләнгән процессуаль вәкаләтләрне башкара.

Югары арбитраж суд Рәисе:

Югары арбитраж судның һәм аның аппаратының эшчәнлеген оештыра;

закон белән үзенә бирелгән вәкаләтләр чикләрендә урынбасарларының бурычларын бүлә һәм аларның вазыйфаларын билгели;

Югары арбитраж суд судьялары арасыннан суд составлары төзи, шулай ук Югары арбитраж суд аппаратының структур бүлекчеләрен оештыра;

Югары арбитраж суд аппаратына гомуми җитәкчелекне гамәлгә ашыра, суд аппараты хезмәткәрләрен эш урыннарына билгели һәм вазыйфаларыннан азат итә;

Югары арбитраж суд Пленумын һәм Президиумын чакыра һәм аларның утырышларында рәислек итә;

дәүләт, җәмәгать органнары һәм башка органнар, урындагы затлар һәм граждандар белән мөнәсәбәтләрдә Югары арбитраж суд исеменнән эш итә;

үзенә закон белән бирелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Югары арбитраж суд Рәисе Югары арбитраж суд утырышларында, шул исәптән Югары арбитраж суд коллегияләре утырышларында рәислек итәргә хокуклы.

Югары арбитраж суд Рәисе боерыклар һәм күрсәтмәләр чыгара.

Югары арбитраж суд Рәисе Югары арбитраж суд исеменнән Татарстан Республикасы законнарының һәм норматив актларының Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәвен тикшерү турында һәм аларның конституциячел булмавын тану хакында Татарстан Республикасы Конституция судына тәкъдимнәр кертә.

Югары арбитраж суд Рәисе Татарстан Республикасы Дәүләт Советы, Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты утырышларында, шулай ук аларның президиумнары утырышларында катнашырга

хокуклы.

15 статья. Югары арбитраж суд Рәисенең беренче урынбасары, урынбасарлары

Югары арбитраж суд Рәисенең беренче урынбасары, урынбасарлары судьялар булып торалар һәм Россия Федерациясе Арбитраж процессуаль кодексында билгеләнгән процессуаль вәкаләтләрне башкаралар. Алар Югары арбитраж суд утырышларында, шул исәптән аның коллегияләре утырышларында рәислек итәргә хокуклы.

Югары арбитраж суд Рәисенең беренче урынбасары, урынбасарлары Татарстан Республикасы Дәүләт Советы, Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты, шулай ук аларның президиумнары утырышларында катнашырга хокуклы.

Югары арбитраж суд Рәисенең беренче урынбасары, урынбасарлары вазыйфалар бүлешү нигезендә суд коллегияләренә җитәкчелек итә, суд аппаратының структур бүлекчәләре эшчәнлеген оештыра.

Югары арбитраж суд Рәисе булмаган очракта, аның вәкаләтләрән – Рәиснең беренче урынбасары, ә беренче урынбасары да булмаганда, Рәис урынбасарларының берсе башкара.

16 статья. Югары арбитраж суд аппараты

Югары арбитраж судның эшчәнлегенә Татарстан Республикасы Югары арбитраж суды аппараты тарафыннан тәэмин ителә.

Югары арбитраж суд аппараты:

эштә катнашучы затларны судка кадәр алдан кабул итүне оештыра;

документлар кабул итә һәм бирә, Югары арбитраж суд документларының күчермәләрен раслый, документлар җибәрүне һәм тапшыруны башкара, Югары арбитраж судның депозит исәбенә кертелгә тиешле дәүләт пошлиналарының, суд чыгымнарының түләнүен, шулай ук арбитраж штрафларының түләнүен тикшерә;

эшләрне суд утырышларында карауга әзерләү буенча судьяларга ярдәм итә:

эшләрнең барышын һәм аларның судта узу вакытларын исәпкә алып бара, эшләрне һәм документларны саклауны гамәлгә ашыра;

хөкем гамәлиятен өйрәнә һәм гомумиләштерә;
законнарны һәм башка норматив-хокукий актларны камилләш-
терү буенча тәкъдимнәр әзерли, мәгълүмати-белешмә эшләре алып
бара;

арбитраж суд эшчәнлегә өлкәсендә статистика исәбен алып
бара.

Югары арбитраж суд аппараты хезмәткәрләре Татарстан Рес-
публикасы дәүләт хезмәтендә булалар.

Югары арбитраж суд аппараты хезмәткәрләренә хокуклары,
бурычлары, җаваплылыгы һәм аларның дәүләт хезмәтен узу шартла-
ры закон белән билгеләнә.

17 статья. Югары арбитраж суд эшчәнлеген финанслау һәм
оештыру-техник яктан тәэмин итү

Югары арбитраж судны финанслау суд эшчәнлеген законнар
нигезендә тулы һәм бәйсез башкару мөмкинлеген тәэмин итәргә
тиеш.

Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты Татарстан Рес-
публикасының республика бюджеты проектының Татарстан Республи-
касы Югары арбитраж судын финанслау өлешен Югары арбитраж суд
Рәисе белән берлектә эшли. Фикер каршылыклары булганда, Та-
тарстан Республикасы Министрлар кабинеты, Татарстан Республи-
касының республика бюджеты проектына, үз бәяләмәсе белән бер-
гә, Татарстан Республикасы Югары арбитраж судының тәкъдимнәрен
өстәп бирә.

Югары арбитраж суд Рәисе һәм аның урынбасарлары Татарстан
Республикасы Дәүләт Советында Татарстан Республикасының рес-
публика бюджеты буенча фикер алышуларда катнашырга хокуклы.

Югары арбитраж судны финанслау Татарстан Республикасының
республика бюджетында аерым юл белән карала.

Югары арбитраж судны матди-техник тәэмин итү һәм хезмәт
биналары белән, шул исәптән Югары арбитраж судның һәр судьясын
киңәшләшү өчен аерым бүлмәләр һәм суд утырышлары заллары белән
тәэмин итү, шулай ук аның хезмәткәрләренә шифаханәдә-курортта
дөвалану, медицина, торак һәм социаль-көнкүреш хезмәте күрсәтү
Татарстан Республикасының республика бюджеты акчалары исәбен-
нән Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты тарафыннан га-

мәлгә ашырыла.

18 статья. Югары арбитраж судның санлы составы, структурасы, штат расписаниесе

Югары арбитраж суд судьяларының һәм аның аппараты хезмәткәрләренең гомуми саны Югары арбитраж суд рәисе тәкъдиме буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан билгеләнә.

Югары арбитраж судның структурасы һәм штат расписаниесе Югары арбитраж суд Рәисе тарафыннан раслана.

19 статья. Статистик исәпкә алу

Югары арбитраж суд билгеләнгән тәртиптә статистик исәпкә алуны алып бара һәм үз эшчәнлегенә турындагы статистик белешмәләргә анализ ясый.

20 статья. Югары арбитраж судның суд хакимияте символлары һәм аның хокукий хәле

Югары арбитраж суд бинасына Татарстан Республикасының Дәүләт флагы урнаштырыла, ә суд утырышлары залларында шулай ук Татарстан Республикасының Дәүләт флагы һәм Татарстан Республикасының Дәүләт гербы куела.

Югары арбитраж суд юридик зат була.

Югары арбитраж судның Татарстан Республикасы Дәүләт гербы сурәте төшерелгән, татар һәм рус телләрендә үз исеме язылган мөһерә була.

Югары арбитраж суд судьяларына таныкчылар Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан бирелә.

21 статья. Югары арбитраж судның эшләү урыны

Югары арбитраж судның даими эшләү урыны - Татарстан Республикасының башкаласы - Казан шәһәре.

22 статья. Югары арбитраж судның даими төбәк сессияләре

Татарстан Республикасының зур шәһәрләрендә һәм район үзәкләрендә Югары арбитраж суд Президиумы карары белән беренче инстанциядәге арбитраж эшләрне карау өчен Югары арбитраж судның даими төбәк сессияләре төзелергә мөмкин”.

2 статья. "Татарстан Республикасы Югары арбитраж суды турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту хакында" Татарстан Республикасы Законын басылып чыккан көнненән гамәлгә кертергә.

Татарстан Республикасының тиешле закон актларын кабул иткәнгә кадәр Югары арбитраж суд судьяларының хокукый хәле һәм статусы, аларның эшчәнлегенә гарантияләре, судьяларга квалификация класслары һәм суд аппараты хезмәткәрләренә класслы чиннар бирү тәртибе, Татарстан Республикасы Югары арбитраж суды судьяларына һәм хезмәткәрләренә хезмәт хакын билгеләү тәртибе һәм күләме Россия Федерациясе законнарындагыча була, дип билгеләргә.

Татарстан Республикасы
Президенты

М. Шәймиев

Казан шәһәре,
1998 елның 22 декабре
N 1926